

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรม์กุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๔๘

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคก้าวหน้า

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ ว่า พรรคก้าวหน้า ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค จากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ และประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่ามีเหตุที่จะยุบพรรคก้าวหน้าตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคก้าวหน้าตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคก้าวหน้าทราบและยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่พรรคก้าวหน้าไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลภายในกำหนด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกต้องวินิจฉัยมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคก้าวหน้านั้น ผู้ร้องร้องว่า พรรคก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคก้าวหน้าได้ใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๕ และรอบปี ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ ผู้ร้องร้องว่า พรรคก้าวหน้าได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาพรรคจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี

๒๕๔๕ จำนวนเงิน ๑๖๕,๖๐๐ บาท และประจำปี ๒๕๔๖ จำนวนเงิน ๑๖,๒๐๐ บาท ผู้ร้อง ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรายงานการส่งเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาต่าง ๆ พบว่า การจ่ายเงินของพรรคก้าวหน้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอรับการสนับสนุนได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้ลงลายมือชื่อเป็นผู้รับเงินตามใบสำคัญรับเงินและได้บันทึกถ้อยคำประธานสาขาหรือเหรัญญิกสาขาในใบสำคัญรับเงิน จำนวน ๗ สาขา สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า

๑. จังหวัดนครราชสีมา สาขาลำดับที่ ๒ ว่า ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด ส่วนสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนนั้นเป็นสำเนาเก่าเมื่อครั้งสมัครเป็นสมาชิกในครั้งแรก

๒. จังหวัดสงขลา สาขาลำดับที่ ๓ ว่า ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้า แต่ยอมรับว่าลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินเป็นของตนเองจริง เนื่องจากทางพรรคให้ลงชื่อผู้รับเงิน แต่ตัวเงินทางพรรคดำเนินการเอง

๓. จังหวัดขอนแก่น สาขาลำดับที่ ๔ ว่า เคยได้รับจดหมายจากพรรคก้าวหน้าให้ไปรับเงินเพียงครั้งเดียว แต่ไม่ได้ไปรับ และลายมือชื่อที่ปรากฏในใบสำคัญรับเงินทั้ง ๘ งวด ยอมรับว่าเป็นลายมือชื่อของตนเองจริง แต่ได้ลงลายมือชื่อไว้เมื่อใดจำไม่ได้ เพราะไม่เคยได้รับเงินแม้แต่ครั้งเดียว

๔. จังหวัดขอนแก่น สาขาลำดับที่ ๑๔ ว่า ได้เคยรับเงินจากพรรคก้าวหน้าเพียงครั้งเดียว โดยวิธีส่งเข้าบัญชีเมื่อ ๐๖/๐๒/๒๕๔๕ หลังจากนั้นไม่เคยทราบว่าสาขาได้รับเงินจากพรรคอีก และไม่เคยลงลายมือชื่อเพื่อเป็นการรับเงินตามที่ปรากฏในเอกสารใบเสร็จรับเงินแต่อย่างใด

๕. จังหวัดเลย สาขาลำดับที่ ๑๑ ว่า ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด ยืนยันว่า ลายมือที่ปรากฏในใบสำคัญรับเงินไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

๖. จังหวัดตาก สาขาลำดับที่ ๑๗ ว่า ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและเชื่อว่าลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นแบบเดียวกับลายมือชื่อของตน โดยได้ลงลายมือชื่อไว้ในแบบฟอร์มเปล่า ซึ่งได้เซ็นไว้ที่ทำการพรรคเมื่อประมาณ ปี ๒๕๔๓ ไว้ประมาณ ๓ - ๔ แผ่น และหลังจากนั้นก็ไม่ได้เคยได้รับเงินแต่อย่างใด เชื่อว่าเอกสารที่นำมาให้ดูเป็นการทำเอกสารเท็จขึ้นมาและยืนยันว่าในห้วงระยะเวลาใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รักษาตัวอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่และไม่ได้รับการติดต่อจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด

๗. จังหวัดอุดรธานี สาขาลำดับที่ ๒๔ ว่า เป็นลายมือชื่อจริง แต่ไม่ทราบว่าได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงิน และขอยืนยันว่า ไม่เคยได้รับเงินตามจำนวนที่ปรากฏในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด

และผู้ร้องได้ตรวจพบว่า ใบสำคัญรับเงินที่พรรคก้าวหน้านำมาแสดงต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้สำนักงานฯ โอนเงินงวดถัดไปให้แก่พรรคก้าวหน้านั้น มีลักษณะเป็นเอกสารชุดเดียวกัน โดยใช้วิธีทำซ้ำ (ถ่ายเอกสาร) และลายมือชื่อผู้รับเงินและผู้จ่ายเงินมีลักษณะเหมือนกันและวางอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน เมื่อตรวจสอบจากงบการเงินของพรรคก้าวหน้า ปรากฏว่า พรรคจัดทำและตกแต่งงบการเงินของสาขา โดยลงรายการในบัญชีเป็นเท็จว่า ได้รับเงินสด - เงินสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่พรรคก้าวหน้า โดยใช้หลักฐานดังกล่าวข้างต้นมาประกอบการลงรายการในบัญชี และเมื่อผู้ร้องมีหนังสือขอให้พรรคก้าวหน้า ส่งต้นฉบับจริงของใบสำคัญรับเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๖ เพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แต่พรรคก้าวหน้าไม่สามารถส่งเอกสารดังกล่าวให้ตรวจสอบได้ ทั้งหัวหน้าพรรคก้าวหน้าไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงฟังข้อเท็จจริงได้ว่า พรรคก้าวหน้าได้ใช้จ่ายเงิน และจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคก้าวหน้า

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ